

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๖/๒๕๔๘

วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคพัฒนาสังคมไทย นายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพัฒนาสังคมไทย (ผู้ถูกร้อง) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริง สรุปว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคพัฒนาสังคมไทย ผู้ถูกร้อง เป็นพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๗ ผู้ถูกร้อง ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นเวลาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่พรรคพัฒนาสังคมไทย ผู้ถูกร้อง ไม่ได้ดำเนินการดังกล่าวแต่อย่างใด จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคพัฒนาสังคมไทย ผู้ถูกร้องได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคพัฒนาสังคมไทย ผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนด ฯ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย แจ้งคำสั่งให้ผู้ร้องทราบและสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องเพื่อชี้แจงแล้ว

ผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจง

พิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ตามคำร้องโดยผู้ถูกร้องมิได้โต้แย้งว่า ผู้ร้องซึ่งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคพัฒนาสังคมไทย ผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๗ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันที่พรรคพัฒนาสังคมไทย ผู้ถูกร้อง จะต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ และนายทะเบียน

พรรคการเมือง ผู้ร้อง ได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการตามที่บทบัญญัติมาตรา ๒๕ กำหนดไว้แล้ว แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด ทั้งไม่แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาต่อผู้ร้อง ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งดังกล่าว

ดังนี้ เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใด มีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน สิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคพัฒนาสังคมไทย

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ